

Muziek op ritme van 't Hongaars

door Bertjan ter Braak

Hongarije speelt een belangrijke rol in het leven van saxofonist en componist Peter Vigh. Een groot deel van zijn familie ontvluchtte in 1956 het land nadat de Hongaarse Opstand door Sovjet-troepen was neergeslagen. Zijn vader, toen een rooms-katholieke priester, volgde twintig jaar later omdat ook hij zijn weg er niet meer kon vinden – in communisme noch Kerk.

De 29-jarige musicus voelt zich op en top Nederlander, vertelt hij in het café-restaurant waar we hebben afgesproken. De kleren voor een optreden later op de dag hangen naast hem. Aanleiding: Vigh heeft een compositieopdracht gekregen van het Grachtenfestival, dat vanavond begint. „De compositie bestaat uit vijf delen, gebaseerd op volks- en gedichten van de grote Hongaar József Attila.” Op de vraag of hij dan Hongaars kan lezen, schudt hij zijn hoofd. „Nee, helemaal niet. Een oom van me, András, is heel muzikaal en weet veel van poëzie. Hij heeft me geholpen bij het uitzoeken van de teksten. Inmiddels ken ik vijf gedichten uit mijn hoofd.”

Enthousiast vertelt hij dat het derde, a capella deel, over treurnis handelt. „Er komt een treurwilg in voor, het Hongaarse woord daarvoor is *somorú fűzfának*. Zó mooi: hoe muzikaal wil je een woord hebben!”

Want doordat in zijn familie onderling wel Hongaars werd gesproken, kreeg de jonge Vigh de cadans van de taal mee. Hij hoorde thuis natuurlijk ook Hongaarse liedjes.

Toen deze compositieopdracht kwam, lag het voor de hand daar iets mee te doen. „Ik had al een keer eerder, in het *Sprookje van de gestolen melodie* met het Ricciotti Ensemble, zoiets gedaan. En nu dan in *En we zoeken naar de waarheid*, de titel van een gedicht van Attila. Ik wilde aanvankelijk het gegeven van de Opstand universeel maken, daarmee aansluitend bij het thema van het festival: overbruggen. Tot de gedachte groeide dat er enorme emoties gepaard zijn gegaan met zo'n korte periode – de opstand duurde al

Saxofonist en componist Peter Vigh vond gedichten van József Attila, die perfect bij zijn ideeën pasten.

FOTO JORIS-JAN BOS

met al maar achttien dagen. Ik heb mijn vader en oom gevraagd die emoties te beschrijven. Het waren boeiende telefoongesprekken met mijn oom, toen we in het verlengde daarvan op zoek gingen naar de juiste poëzie. Toen we Attila hadden gevonden en hij een vertaling had gemaakt, groeide nog meer het besef van mijn identiteit. Ik realiseerde me: je bent echt een halve Hongaar, en zo

Op verzoek van vandaag openend Grachtenfestival

kwam de inhoud van de tekst voor mij ook heel dichtbij.”

Belangrijk voor Vigh, want bepalend was uiteindelijk de muzikaliteit van de taal. „Het vertrekpunt was de ingesproken tekst om het ritme van de taal te kunnen pakken.” Glimlachend bij de herinnering: „Het was een superstrak korset waar ik me in heb gesleurd, maar het werkte wél.”

Ook wat de bezetting betreft, heeft Vigh het zich niet gemakkelijk gemaakt: hijzelf speelt sax, op piano is er Valentina Tóth, op cello Örs Köszeghy. „Beiden ook met Hon-

gaarse roots, dat maakt het extra bijzonder.” En ten slotte vervult het Nationaal Vrouwen Jeugdkoor, waarmee hij al eerder werkte, een prominente rol. „Die bezetting maakte het uitdagend voor me, zoals ik dat graag heb. Eerder heb ik in Splendor, een soort laboratorium voor jonge musici in Amsterdam, een stuk gebracht voor een heel ingewikkelde bezetting. Dat pakte gaaf uit. En de programmeur van het Grachtenfestival zat in de zaal. Zo is het gekomen.”

Nog even terug naar Hongarije. De Opstand was komende 23 oktober zestig jaar geleden. „Een keer per vijf jaar wordt die herdacht, het is zoiets als de 4 mei van Hongarije. Vijf jaar geleden heb ik daarbij nog gespeeld. Of ik dat dit jaar ook ga doen, weet ik nog niet.” Maar eerst beleeft *En we zoeken naar de waarheid* aanstaande zondagavond zijn première in de Waalse Kerk in Amsterdam.

Het Grachtenfestival, dat tot en met 21 augustus duurt, opent vanavond (vanaf 21.00 uur) voor het Compagnietheater, waar ook een deel van Vighs compositie te horen zal zijn. Voor informatie, zoals de lange lijst van concerten, zie www.grachtenfestival.nl